



ASANSÖR SEKTÖR ARAŞTIRMA RAPORU



ARALIK 2020

Taner HACIOĞLU

Dış İlişkiler, Sanayi ve Proje Sorumlusu

İÇİNDEKİLER

1.ASANSÖR SEKTÖRÜ	4
2. SEKTÖRÜN GENEL DURUMU	4
2.1. Sektörün Dünya Ekonomisi ve AB Ülkelerindeki Durumu	4
2.2. Sektörün Genel İhracat ve İthalat Rakamları	6
2.3. Sektörün Türkiye’deki Genel Durumu	10
2.3.1. Sektördeki Üretim Eğilimleri ve Üretilen Başlıca Ürünler	10
2.3.2. Sektörün Bölgesel Yapısı ve Kümelenmeler	11
2.3.3. Sektörün Üretim Değeri	11
2.3.4. Sektörün Ciro su	11
2.3.5. Sektörün Katma Değeri	11
2.3.6. Sektörün Ar-Ge Faaliyeti	12
2.4. Sektörün Türkiye İhracat ve İthalat Rakamları	12
2.5. Son Dönemdeki Sektöre İlişkin Türkiye ve Dünyadaki Gelişmeler	14
3. BANDIRMA’DA ASANSÖR SEKTÖRÜ	15
4. KAYNAKLAR	16

TABLO DİZİNİ

Tablo 1. Yıllara Göre Asansör Periyodik Kontrol Verileri	5
Tablo 2. Asansörler (GTIP Kodu: 842810) En Çok İhracat Yapan 20 Ülke	6
Tablo 3. Asansörler (GTIP Kodu: 842810) En Çok İthalat Yapan 20 Ülke	7
Tablo 4. Dünya Buğday Verileri (milyon ton)	8
Tablo 5. Asansörlere Ait Aksam ve Parçalar (GTIP Kodu: 843131) En Çok İhracat Yapan 20 Ülke	9
Tablo 6. Asansör (GTIP Kodu: 842810) Sektöründe Türkiye'nin En Çok İhracat Yaptığı 10 Ülke	12
Tablo 7. Asansör (GTIP Kodu: 842810) Sektöründe Türkiye'nin En Çok İthalat Yaptığı 10 Ülke	13
Tablo 8. Asansörlere Ait Aksam ve Parçalar (GTIP Kodu: 843131) Sektöründe Türkiye'nin En Çok İhracat Yaptığı 10 Ülke	13
Tablo 9. Asansörlere Ait Aksam ve Parçalar (GTIP Kodu: 843131) Sektöründe Türkiye'nin En Çok İthalat Yaptığı 10 Ülke	14
Tablo 10. Asansör Sektöründe Faaliyet Gösteren Bandırma Ticaret Odası'na Kayıtlı Üye Firmalar	Error! Bookmark not defined.

1.ASANSÖR SEKTÖRÜ

Türk asansör sektörü, Türkiye’de 1950’lerden sonra hareket kazanmış ve tamamen ithalat yoluyla ihtiyaçların karşılandığı bir sektör yapısından sıyrılarak kademeli olarak asansör montajı ve aksam imalatı alanlarında yerli ve milli üretimin arttığı bir sektör yapısına dönüşmüştür. Özellikle 1990’lardan sonra artan talebe karşılık olarak büyümesini ve gelişimini sürdürmektedir.

Türk asansör sektörünün cirosu genel olarak diğer sektörlerle göre düşük olmakla birlikte, yerine getirdiği işlev, toplumda geniş bir kitlelerinin asansörü en yaygın dikey ulaşım aracı olarak tercih etmesi nedeniyle, ülke sanayisi, ekonomisi ve istihdamı açısından önemli bir faaliyet alanıdır.

Dünyada gelişen yeni teknolojilerle birlikte, Türk asansör sektörü de büyük bir değişim sürecine girmiş ve dünya ticaretinde önemli pazar paylarına ulaşmış bulunmaktadır. Türk asansör sektörünün doğrudan kentleşme ve buna bağlı olarak gelişim gösteren inşaat sektörü ile birlikte düşünülmesi gerekmektedir. Önümüzdeki dönemde, Türkiye’deki kentleşme sürecinin devam edeceği, eski yapıların yerine depreme dayanıklı yeni yapıların inşa edileceği gibi hususlar dikkate alındığında, inşaat sektörünün faaliyetlerine paralel olarak, asansör sektöründeki büyümenin devam etmesi kaçınılmaz olarak görülmektedir. Ayrıca Ortadoğu, Balkanlarda ve son zamanlarda Afrika ülkelerinde devam eden Türk yatırımları, asansör sektörünü pozitif yönde etkilemiş bulunmaktadır.

Ancak özellikle son dönemlerde Ortadoğu’da yaşanan sorunlar nedeniyle ister istemez asansör sektöründe pazar daralması meydana gelmiştir. Dünya pazarını elinde tutan çok uluslu şirketlerin üretim alanlarını daha ucuz işgücüne sahip Asya ülkelerine taşımasıyla birlikte, ulusal şirketlerin rekabet gücünün zayıfladığı görülmektedir. Bu durum hem kullanıcı açısından hem de ulusal asansör sektörünün gelişimi açısından önemli bir risk olarak değerlendirilmektedir.

Ancak yüz yılı aşkın bir tecrübe ve geçmişe sahip çok uluslu şirketlerin varlığına ve ulusal asansör sektörünün çok genç olmasına rağmen, Türkiye’nin konumu gereği elde etmiş olduğu başarının ve iş hacminin aynı oranda gelişmesini kaçınılmaz kılmaktadır. Bu gelişmenin en önemli sebebi olarak asansör aksam üreticilerinin üretimde verimliliği yakalamış olmalarıdır. Bununla beraber yenilikçilik ve Ar-Ge faaliyetleri, sektörün gelecek perspektifinde büyük önem arz etmektedir.

2. SEKTÖRÜN GENEL DURUMU

2.1. Sektörün Dünya Ekonomisi ve AB Ülkelerindeki Durumu

Gümrük Birliği ile birlikte Türk ulusal mevzuatının Avrupa Birliği teknik mevzuatına uyumlu hale gelmesi, “Malların Serbest Dolaşım İlkesi” kapsamında sektörün ihracat şansını olumlu yönde arttırmıştır. Bu artış, sadece AB üyesi ülkelerle sınırlı olmayıp, tüm dünyada Türk ürünlerine olan güveni ve dolayısıyla talebi ortaya çıkarmış bulunmaktadır.

Asansörler ve asansörlere ait asansör güvenlik aksamalarının karşılamaları gereken temel sağlık ve güvenlik gerekleri ile bu ürünlerin piyasaya arz koşulları 29/6/2016 tarihli ve 29757 sayılı Resmî Gazete ’de yayımlanan Asansör Yönetmeliği (2014/33/AB) ile belirlenmiştir. AB teknik mevzuatının Türk Mevzuatına dâhil edilmesi ve uluslararası standartların “Türk Standardı” olarak kabul edilmesiyle

birlikte, EN 81 ailesi içerisinde yer alan uyumlaştırılmış standartlar, Türk Standardı olarak kabul edilmiştir. İlgili teknik düzenlemesi ve uyumlaştırılmış standart ile ilgili geçiş dönemi içerisinde sektörün gerekli hassasiyeti göstererek uyum sağlaması gerek rekabet gücü gerekse yeni pazarlara erişim için önemlidir.

2019 yılında, toplamda 507.850 adet asansörün periyodik kontrolü yapılmış olup 223.291 adet asansöre (%44) kırmızı etiket, 44.955 adet asansöre (%9) sarı etiket, 146.503 adet asansöre (%29) mavi etiket ve 93.101 adet asansöre de (%18) yeşil etiket iliştilmiştir. 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018 ve 2019 yılları için asansör periyodik kontrol sonuçları değerlendirildiğinde; kontrol edilen asansör sayısında ve yeşil etiket alan asansör sayısında önemli bir artışın sağlandığı görülmektedir.

YILI	KIRMIZI	SARI	MAVİ	YEŞİL	TOPLAM
2012	75.190 (%74)	12.062 (%12)	-	14.002 (%14)	101.254
2013	96.542 (%64)	11.407 (%7)	-	44.329 (%29)	152.278
2014	92.743 (%55)	9.893 (%6)	-	64.689 (%39)	167.325
2015	117.993 (%58)	7.856 (%4)	8.289 (%4)	70.043 (%34)	203.231
2016	189.539 (%63)	8.813 (%3)	36.458 (%12)	66.723 (%22)	301.533
2017	196.803 (%53)	11.338 (%3)	77.037 (%21)	83.895 (%23)	369.073
2018	223.433 (%51)	21.122 (%5)	102.405 (%24)	87.757 (%20)	434.717
2019	223.291 (%44)	44.955 (%9)	146.503 (%29)	93.101 (%18)	507.850

Tablo 1. Yıllara Göre Asansör Periyodik Kontrol Verileri

Son yıllarda yurtdışında montaj, komple (paket) asansör satışı gibi alanlarda da Türk firmalarının çalışmalar yaptığı görülmeye başlanmıştır. Ayrıca Türk Cumhuriyetleri, Orta Asya ve AB ülkelerinde asansör montaj işleri yapan firmalarımızın sayısında da önemli bir artış söz konusudur. Özellikle Afrika ülkeleriyle olan dış ticaretin gelişmesiyle birlikte, Türk asansör firmalarının bu ülkelerdeki yatırımlarını arttırmasına neden olmuştur.

Türkiye’den asansör aksamı ithal eden ülkeler yoğunlukla, AB ülkeleri, orta doğu ülkeleri ve Türk Cumhuriyetleridir. Ayrıca uzak doğudan Güney Amerika’ya kadar aksam ihracatı yapılıyor olması rekabet gücünün kayda değer olduğunu göstermektedir. Ancak aksam ithalatının uzak doğu kökenli ürünler üzerinde yoğunlaştığı gözlemlenmektedir. Özellikle uzak doğu kökenli ürünlerin ülkemizde kullanımının artışı, Avrupa normları çerçevesinde üretilen ürünlerimize yönelik olumsuz etkisini arttırmış bulunmaktadır. Bu nedenle, marka değeri ile yurtdışına ihracat kaleminde başarılarla sahip firmalarımızın, Pazar içerisindeki konumlarını koruyabilmeleri için Ekonomi Bakanlığı İthalat Genel Müdürlüğüne söz konusu ithal ürünlere yönelik anti dumping uygulaması amacıyla bireysel başvurularda bulunmaları sektörün geleceği açısından büyük önem arz etmektedir.

Ayrıca çok uluslu şirketlerle kurulan ortaklıklar bu alanda ülkemizde yapılan yatırımları da çoğaltmıştır. Bugün Türk asansör sanayinde yer alan firmaların büyük bir bölümü dünyanın pek çok bölgesine ihracat yapabilme kabiliyetine erişmiş bulunmaktadır. Gerek ülke içindeki konut ihtiyacı ve buna bağlı olarak oluşacak olan potansiyel, gerekse ülkemizin coğrafi konumu itibarıyla sağladığı avantajlar nedeniyle önümüzdeki dönem, Türk asansör sektörünü çok önemli kılmaktadır.

2.2. Sektörün Genel İhracat ve İthalat Rakamları

Asansör sektörünün dünya genelindeki ticaret hacmi, ihracat ve ithalat rakamları iki GTIP kodu baz alınarak incelenmiştir;

- Asansörler (GTIP Kodu: 84.28.10)
- Asansörlere Ait Aksam ve Parçalar (GTIP Kodu: 843131)

Sıra	Ülkeler	2016 Yılı	2017 Yılı	2018 Yılı	2019 Yılı	2020 Yılı
1	Çin	1.416.877	1.412.375	1.526.564	1.520.266	1.365.592
2	Almanya	507.521	549.094	677.448	637.616	606.901
3	İtalya	490.437	524.601	601.004	596.055	591.213
4	İspanya	656.941	675.116	748.406	637.508	563.683
5	Hollanda	349.468	390.868	452.333	471.782	414.034
6	Slovakya	147.626	158.710	181.382	231.816	375.722
7	Amerika Birleşik Devletleri	190.273	220.765	263.088	265.738	235.444
8	Fransa	280.485	269.667	233.491	220.001	216.908
9	Tayland	309.565	279.498	310.119	288.854	209.164
10	İsveç	188.845	190.276	209.393	226.658	205.435
11	Türkiye	50.452	58.403	83.060	116.743	131.802
12	Japonya	210.084	205.040	168.269	154.646	127.795
13	Kanada	70.380	114.490	126.449	124.682	121.410
14	Beyaz Rusya	108.840	116.176	110.237	117.231	108.813
15	Birleşik Krallık	139.225	144.950	118.936	96.792	88.995
16	Kore	142.620	168.216	141.361	124.046	86.661
17	Yunanistan	63.738	70.564	74.536	77.219	83.207
18	Finlandiya	63.132	71.938	76.405	77.054	68.236
19	Belçika	37.608	46.492	66.832	79.896	68.233
20	Brezilya	28.376	56.108	59.333	68.133	46.797
	Diğer	359.349	364.892	569.794	369.126	325.631
	Dünya	5.811.842	6.088.239	6.589.047	6.501.862	6.041.676

Tablo 2. Asansörler (GTIP Kodu: 842810) En Çok İhracat Yapan 20 Ülke

Dünyada toplam asansör ihracatının hacmi 6 milyar dolar olmakla birlikte, son beş yıllık süreçte Çin açık ara 1. Sıradaki yerini korumaktadır. 1.3 milyar dolarlık ihracat ile ilk sırada bulunan Çin'i, sırası ile Almanya, İtalya, İspanya ve Hollanda izlemektedir.

Sıra	Ülkeler	2016 Yılı	2017 Yılı	2018 Yılı	2019 Yılı	2020 Yılı
1	Rusya Federasyonu	239.377	263.282	305.291	285.389	299.991
2	Birleşik Krallık	243.514	286.200	293.560	238.960	262.415
3	Almanya	140.284	137.362	181.654	205.255	241.717
4	Amerika Birleşik Devletleri	172.550	166.253	195.324	259.531	238.992
5	Kanada	176.931	208.843	249.970	250.440	225.367
6	İsviçre	158.248	177.420	186.751	192.955	181.545
7	Hollanda	148.016	139.030	178.750	187.865	175.520
8	Avustralya	159.231	158.768	182.016	171.120	164.120
9	Vietnam	162.443	187.866	189.110	190.958	152.262
10	Fransa	162.269	182.410	152.929	188.525	150.676
11	Birleşik Arap Emirlikleri	132.432	153.847	187.285	175.705	133.869
12	Çin	194.724	187.550	136.593	140.916	126.574
13	İsrail	98.613	107.984	113.649	119.234	121.484
14	Polonya	87.029	86.771	128.467	152.661	117.804
15	Suudi Arabistan	168.194	172.444	170.553	117.250	108.591
16	Malezya	186.017	149.854	157.567	134.449	91.918
17	Mısır	64.001	57.947	62.679	118.520	89.330
18	İsveç	80.907	107.258	113.845	103.919	89.254
19	Türkiye	182.701	131.491	126.534	78.497	87.412
20	Avusturya	72.824	84.470	95.737	92.402	86.950
Diğer		2.686.399	2.738.474	2.795.123	2.618.241	2.211.294
Dünya		5.557.473	5.708.104	6.074.920	6.022.792	5.357.085

Tablo 3. Asansörler (GTIP Kodu: 842810) En Çok İthalat Yapan 20 Ülke

Dünyada toplam asansör ithalatında hacim 5,35 milyar dolar olmakla birlikte, Rusya 300 milyar dolarlık ithalat rakamı ile ilk sırada yer almaktadır. Rusya'yı sırası ile Birleşik Krallık, Almanya, Amerika Birleşik Devletleri ve Kanada izlemekte, Türkiye de Dünya ithalat sıralamasında 19. Sırada yer almaktadır.

Sıra	Ülkeler	2016 Yılı	2017 Yılı	2018 Yılı	2019 Yılı	2020 Yılı
1	Çin	798.071	884.634	1.017.657	1.092.312	921.100
2	İtalya	554.861	585.691	592.283	527.924	497.694
3	İspanya	432.141	441.253	455.239	439.494	407.893
4	Almanya	357.683	365.808	380.357	359.033	333.645
5	Slovakya	166.890	180.146	221.329	199.730	253.203
6	Birleşik Krallık	164.521	181.403	183.317	213.670	178.453
7	Çekya	151.938	174.918	189.003	173.485	164.479
8	Fransa	204.262	163.318	152.413	124.326	147.671
9	Avusturya	143.345	137.843	159.263	147.574	128.534
10	Türkiye	81.712	101.198	102.125	116.472	118.410
11	Hollanda	48.212	82.834	105.743	117.644	117.811
12	Kanada	86.622	87.455	99.612	126.560	117.243
13	Amerika Birleşik Devletleri	113.444	128.155	111.408	126.824	114.964
14	Finlandiya	86.705	98.141	107.140	100.808	89.420
15	Meksika	76.026	92.883	90.277	98.836	86.173
16	Japonya	132.872	144.553	129.475	108.654	83.132
17	İsveç	60.872	66.987	72.553	69.147	72.181
18	Macaristan	54.810	63.867	69.613	67.508	66.976
19	Yunanistan	50.483	68.000	59.666	56.156	56.010
20	Güney Kore	60.544	77.184	63.705	54.650	54.170
Diğer		630.370	621.142	536.914	494.363	444.668
Dünya		4.456.384	4.747.413	4.899.092	4.815.170	4.453.830

Tablo 4. Asansörlere Ait Aksam ve Parçalar (GTIP Kodu: 843131) En Çok İhracat Yapan 20 Ülke

Dünyada toplam asansörlere ait aksam ve parçalar ihracatında toplam hacim 4,45 milyar dolar olmakla birlikte, asansör ihracatında olduğu gibi Çin ilk sırada bulunmaktadır. İtalya, İspanya, Almanya ve Slovakya sırası ile Çini izlemekte olup, Türkiye 118 milyon dolarlık ihracat rakamı ile 10. Sırada yer almaktadır.

Sıra	Ülkeler	2016 Yılı	2017 Yılı	2018 Yılı	2019 Yılı	2020 Yılı
1	Almanya	413.496	496.656	566.733	540.870	590.646
2	Fransa	215.198	244.069	327.753	315.615	396.925
3	Amerika Birleşik Devletleri	376.685	386.884	403.919	414.613	377.492
4	İtalya	309.870	312.759	400.586	349.816	349.341
5	Birleşik Krallık	297.723	297.343	296.713	331.184	274.497
6	Hollanda	159.051	239.109	237.676	211.014	225.640
7	İspanya	196.127	252.768	239.255	228.208	220.543
8	Hong Kong	159.400	171.508	165.524	272.128	194.491
9	Slovakya	121.185	144.124	146.185	155.234	179.250
10	İsviçre	156.785	159.764	185.914	144.409	153.544
11	Kanada	107.323	112.499	116.758	119.548	128.290
12	Japonya	131.447	139.050	138.543	140.346	126.096
13	Suudi Arabistan	88.103	80.705	83.860	79.923	109.583
14	Avusturya	130.670	140.800	140.621	118.159	102.032
15	Çin	97.058	104.234	129.751	113.878	91.632
16	Singapur	82.802	81.258	94.906	104.691	81.473
17	Hindistan	66.290	75.200	115.239	103.011	79.395
18	Belçika	154.938	155.595	109.991	86.273	76.447
19	Brezilya	71.382	65.741	74.796	71.059	74.161
20	Finlandiya	78.924	87.971	83.746	79.218	73.723
Diğer		1.226.292	1.442.414	1.341.614	1.509.682	1.284.020
Dünya		4.640.749	5.030.687	5.400.083	5.370.720	5.189.221

Tablo 5. Asansörlere Ait Aksam ve Parçalar (GTIP Kodu: 843131) En Çok İthalat Yapan 20 Ülke

Dünyada toplam asansörlere ait aksam ve parçalar ithalatında toplam hacim 5,19 milyar dolardır. Almanya 590 milyon dolarlık ithalat rakamı ile ilk sırada yer almakta, Fransa, Amerika Birleşik Devletleri, İtalya, Birleşik Krallık bu ülkeyi izlemektedir.

2.3. Sektörün Türkiye'deki Genel Durumu

Günümüzde artan konut ihtiyacı ve buna istinaden yürütülen konut yapımı, asansör imalatını da hızlandırmıştır. Son yıllarda kentsel dönüşüm projelerinin de hayata geçirilmesi ile birlikte, sektörde önemli gelişmeler yaşanmaktadır.

Ülkemizde asansör sektörü; aksam imalatı, asansörün tesis edilmesi (montaj) ile bakım ve onarım olarak üç ana kolda faaliyet göstermektedir. Bununla birlikte AB mevzuatına uyum çerçevesinde ülkemizde başlayan belgelendirme faaliyetleri ve asansörlerin periyodik kontrollerine ilişkin yürütülen tüm faaliyetler, sektörün gelişimine önemli katkılar sağlamaktadır. Bu alanda çalışan yetişmiş kalifiye eleman sayısı her geçen gün artmaktadır. Aksam imalatı, tamamen makine imalatının bir uzmanlık alanı olarak değerlendirilmektedir. Montaj işleri, mühendislik ve müteahhitlik hizmetlerini kapsamakta olup; çeşitli fabrikalarda üretilen aksamlar kullanılarak asansörün monte edilmesi sürecinin gerçekleştirilmesidir. Son yıllarda, yurtdışında montaj, paket asansör satışı gibi alanlarda da Türk firmalarının çalışmalarının attığı görülmektedir.

Türk asansör sektörünün faaliyet alanı dikkate alındığında, üretilen binaya göre yıllık montaj sayısı, belgelendirme hizmetleri, periyodik kontrol hizmetleri, aksam üretimi, bakım ve servis hizmetleri genelinde yaklaşık 1-1,5 Milyar (\$) seviyelerinde bir ciroya sahip olduğu düşünülmektedir. 2019 yılı ihracat ve ithalat rakamlarına bakıldığında; 2019 yılı için dış ticaret hacmi toplamda 328 milyon (\$) seviyesinde gerçekleşmiştir.

2.3.1 Sektördeki Üretim Eğilimleri ve Üretilen Başlıca Ürünler

İç piyasada üretilen önemli asansör güvenlik aksamları; hız sınırlayıcı tertibat (hız regülatörü), güvenlik tertibatı (fren bloğu), hidrolik ve yaylı tamponlar, kapı kilit tertibatları ve kabinin düşmesini veya kontrolsüz hareket etmesini engelleyen tertibatlardır. Ancak hidrolik asansörlerde kullanılması zorunlu olan boru kırılma valfinin, hidrolik güç ünitelerinin, hidrolik basınç kontrol ünitelerinin tedariki ithalata bağımlı durumdadır.

Kabin, makina - motor grubu, tam ve yarı otomatik kabin ve kat kapıları, halat, kumanda kartı, kumanda panosu, klavuz ray, gösterge elemanları, kata getirme sistemi, kat ve kabin butonierleri, aşırı yük sistemi, kabin ve karşı ağırlık süspansiyonları, hidrolik silindir, dişlisiz makina, fotosel, hız kontrol cihazları, kumanda sistemleri, paten, sensor, ray konsolları, denge zinciri, şalter, VVVF inverter, halat aparatları, kasnak, sistemler (Makina Dairesiz Sistemler) gibi diğer ana bileşenlerin tamamı Türk asansör sektörü tarafından yerli ürün olarak üretilmektedir.

Genel itibarıyla, Türk asansör sektörünün aksam imalatına bakıldığında elektrik tahrikli bir asansörün tesis edilebilmesinde dışa bağımlılık söz konusu değil iken, hidrolik tahrikli bir asansörün tesis edilebilmesinde ise dışa bağımlılık görülmektedir. Hidrolik tahrikli bir asansörün imalatına bakıldığında hidrolik güç ünitelerinin önemli bir üretim unsuru olarak yer aldığı görülmektedir. Ağırlıkla hidrolik güç ünitelerinin %90'ı paket ünite olarak ülkemize ithal edilmektedir.

2.3.2 Sektörün Bölgesel Yapısı ve Kümelenmeler

Asansör sektörü genel itibarıyla aksam üretimi, asansör tasarımı ve montajı ile asansör bakım ve onarımı gibi 3 ana kolda faaliyet göstermektedir. Asansör aksam üretimi, özellikle Marmara Bölgesinde; İstanbul, Kocaeli, Bursa illerinde, Ege Bölgesinde; İzmir ilinde, İç Anadolu Bölgesinde ise; Ankara, Konya ve Kayseri illerinde, Akdeniz Bölgesinde; Antalya ilinde, Doğu Anadolu Bölgesinde; Malatya ilinde yoğunlaşmış bulunmaktadır.

Sektöre ülkemiz sınırları dahilinde gerçekleştirilen asansör montajı açısından bakıldığında ise, coğrafi nedenlerden kaynaklanan herhangi bir olumsuzluk yaşanmamaktadır. Asansör montaj firmaları gerek montaj gerekse tasarım konularında, ülkemizde 7 coğrafi bölgede 81 ilde faaliyet gösterebilmektedirler. Bakım işi yapan firmalar da ihtiyaç oranında bölgelere dağılmış durumdadırlar. Bakım firmaları bağımsız olarak veya İstanbul, Ankara, İzmir, Bursa, Adana, Antalya, Samsun, Trabzon, Konya, Kayseri, Kocaeli, Gaziantep, Diyarbakır gibi büyük şehirlerde kurulmuş olan asansör montaj firmalarının yetkili servisi olarak faaliyetlerini diğer şehirlerde yürütmektedirler.

2.3.3. Sektörün Üretim Değeri

Türk asansör sektörü, yerine getirdiği işlev, geniş halk kitlelerinin asansörü en yaygın dikey ulaşım aracı olarak tercih etmesi nedeniyle, ülke sanayisi ve ekonomisi açısından önemli bir faaliyet alanıdır. Türk asansör sektörünün doğrudan kentleşme ve buna bağlı olarak gelişim gösteren inşaat sektörü ile birlikte düşünülmesi gerekmektedir. Önümüzdeki dönemde, Türkiye'deki kentleşme sürecinin hızla devam edeceği dikkate alındığında, inşaat sektörüne paralel olarak, Türk asansör sektöründe de büyümenin hızlı bir şekilde devam edeceği kaçınılmaz bir durumdur. Bu nedenlerden dolayı, Türk asansör sektörünün stratejik öneme sahip bir sektör olarak taraflı tarafsız bütün kesimlerce kabul edilmesi gerekmektedir.

2.3.4 Sektörün Cirosu

2012 yılı ihracat ve ithalat rakamlarına bakıldığında; toplamda dış ticaret hacminin 290 milyon (\$) mertebelerinde olduğu görülmektedir. Türk asansör sektörünün faaliyet alanı dikkate alındığında, montaj, belgelendirme hizmetleri, aksam üretimi ve bakım hizmetleri genelinde yaklaşık 350 milyon (\$) seviyelerinde bir ciroya sahip olduğu tahmin edilmektedir.

2.3.5. Sektörün Katma Değeri

Asansör bir makine olarak insanlara refahı hissettiren, moral veren teknolojik bir üründür. Asansör; diğer sanayi ürünlerinden farklı olarak, kullanılacağı yerde ve genellikle o bölgede veya yörede yaşayan insanlar tarafından monte edilen ve bakımı yapılan, periyodik olarak yılda bir defa muayenesi gerçekleştirilmesi zorunlu olan ürün grubu içerisinde yer almaktadır. Türk asansör sektörü gerek montaj gerekse bakım ve servis hizmetleri açısından yaygın bir sektör yapısıyla bölgesel istihdama önemli katkısı bulunmaktadır. Ayrıca yıllık kontrollerde etkin olan A tipi muayene kuruluşlarının kendi bünyelerinde sağladıkları istihdam ile önemli ölçüde katma değer yaratmaktadır.

2.3.6. Sektörün Ar-Ge Faaliyeti

Türk asansör sektörünün en önemli ve en temel sorunu; sektör Ar-Ge alt yapısının güçlendirilmesine yönelik çalışmaların azlığı veya tamamen yetersizliğidir. Türk asansör sektörünün genel yapısı incelendiğinde, asansör firmalarınca hazır proje uygulamaları ile üretimin içerisinde yer aldığı görülmektedir.

Çoğu firmanın kendi proje uygulamalarını üretmesi ve geliştirmesi gerekmektedir. Ancak firmaların araştırma geliştirme faaliyetlerine yönlendirilmesi için finansal desteklerin gerekli olduğu anlaşılmaktadır. Bu sebeple sektörün gerek Bakanlığımız gerekse diğer kurum ve kuruluşların desteklerinden asgari şartlarda faydalanması gerekmektedir. Özellikle KOBİ statüsünde orta ölçekli işletmelerin KOSGEB yardımıyla İstanbul Borsasına açılarak sermaye ve öz kaynak birikimlerini geliştirmeleri gerekmektedir. Bu sayede sektör, yenilikçi ve Ar-Ge çıktısı ürünler üretebilecektir.

2.4. Sektörün Türkiye İhracat ve İthalat Rakamları

Sıra	Ülkeler	2016 Yılı	2017 Yılı	2018 Yılı	2019 Yılı	2020 Yılı
1	Cezayir	2.423	9.952	13.781	15.477	23.657
2	Rusya	2.056	4.378	6.645	8.168	13.344
3	Ukrayna	1.104	2.141	5.141	8.675	12.791
4	Azerbaycan	1.099	1.230	1.176	11.104	10.692
5	İsrail	3.838	3.926	6.885	8.268	8.404
6	Irak	3.786	2.978	2.781	6.566	6.535
7	Gürcistan	2.908	4.603	5.849	6.070	5.382
8	Özbekistan	373	914	1.335	3.354	3.968
9	Türkmenistan	710	925	130	2.686	3.397
10	Sırbistan	1.129	1.107	1.485	2.501	2.566
	Diğer	31.026	26.249	37.852	43.874	41.066
	Dünya	50.452	58.403	83.060	116.743	131.802

Tablo 6. Asansör (GTIP Kodu: 842810) Sektöründe Türkiye'nin En Çok İhracat Yaptığı 10 Ülke

Dünyada toplam asansör ihracatının hacmi 6 milyar dolar olmakla birlikte, son beş yıllık süreçte Çin açık ara 1. Sıradaki yerini korumaktadır. 1.3 milyar dolarlık ihracat ile ilk sırada bulunan Çin'i, sırası ile Almanya, İtalya, İspanya ve Hollanda izlemektedir.

Sıra	Ülkeler	2016 Yılı	2017 Yılı	2018 Yılı	2019 Yılı	2020 Yılı
1	Çin	67.713	65.878	83.246	47.098	62.771
2	Almanya	10.227	6.155	8.152	9.630	6.259
3	İtalya	12.501	12.184	3.602	4.706	3.819
4	Macaristan	0	0	0	0	3.070
5	Slovakya	35.010	20.533	8.762	4.333	2.636
6	Kore	9.778	4.095	1.933	13	2.072
7	İspanya	18.955	7.899	4.624	1.185	1.512
8	Hollanda	1.667	1.522	1.072	1.208	1.440
9	Belçika	640	318	127	324	1.150
10	Malezya	0	0	0	0	547
Diğer		38.711	25.091	18.618	14.706	5.955
Dünya		182.701	131.491	126.534	78.497	87.412

Tablo 7. Asansör (GTIP Kodu: 842810) Sektöründe Türkiye'nin En Çok İthalat Yaptığı 10 Ülke

Sıra	Ülkeler	2016 Yılı	2017 Yılı	2018 Yılı	2019 Yılı	2020 Yılı
1	Suudi Arabistan	10.540	14.048	8.934	9.162	11.725
2	Mısır	8.723	9.031	8.660	10.166	9.638
3	İran	10.066	13.685	11.160	16.372	9.097
4	Irak	6.176	6.369	5.183	7.834	8.375
5	Cezayir	2.652	5.742	8.967	12.019	8.030
6	Rusya	973	1.521	1.748	3.193	4.498
7	Amerika Birleşik Devletleri	18	176	454	547	4.281
8	Fas	1.846	2.612	3.861	3.703	4.223
9	Gürcistan	5.542	5.462	4.952	4.203	3.699
10	Bulgaristan	2.020	2.257	3.034	3.392	3.562
Diğer		33.156	40.295	45.172	45.881	51.282
Dünya		81.712	101.198	102.125	116.472	118.410

Tablo 8. Asansörlere Ait Aksam ve Parçalar (GTIP Kodu: 843131) Sektöründe Türkiye'nin En Çok İhracat Yaptığı 10 Ülke

Sıra	Ülkeler	2016 Yılı	2017 Yılı	2018 Yılı	2019 Yılı	2020 Yılı
1	Çin	63.136	47.787	11.029	7.822	9.848
2	İtalya	15.282	20.403	9.633	6.448	6.860
3	İspanya	13.926	12.277	8.630	3.650	6.308
4	Yunanistan	3.919	2.323	2.447	1.087	1.391
5	Çekya	194	289	224	110	1.121
6	Almanya	1.404	1.204	1.403	1.076	735
7	Japonya	206	384	204	72	581
8	Avusturya	1.793	1.071	857	501	479
9	Slonakya	1.208	1.013	305	299	298
10	İsviçre	430	274	422	121	220
	Diğer	4.714	6.151	3.160	1.507	858
	Dünya	106.212	93.176	38.314	22.693	28.699

Tablo 9. Asansörlere Ait Aksam ve Parçalar (GTIP Kodu: 843131) Sektöründe Türkiye'nin En Çok İthalat Yaptığı 10 Ülke

2.5. Son Dönemdeki Sektöre İlişkin Türkiye ve Dünyadaki Gelişmeler

Dünyada ve ülkemizde yaşanan Covid-19 salgını nedeniyle sektörel faaliyetlerin ticari açıdan bir önceki döneme göre azalma eğiliminde olduğu tahmin edilmektedir. Bu süreç içerisinde özellikle istihdam, tedarik, ulaşım, finansman ve performans gibi faktörlerde olumsuz etkiler göz önünde bulundurulduğunda, sektörün faaliyetlerini sürdürebilme eğilimi değerlidir. Yeni asansör montajında, gerek inşaat sektöründeki durgunluk, gerekse mevcut inşaatların yapımına verilen ara sebebiyle özellikle salgının ülkemizde başladığı kabul edilen Mart 2020 ile Haziran 2020 ayları arasında ciddi bir düşüş yaşandığı görüldü.

Aksam imalatçılarının ise büyük çoğunluğunun kapasitelerini zaman zaman yüzde 50'lere düşürmesine ve iç-dış pazardaki daralmalara rağmen, güçlü finansal altyapıları ve ihracata dayalı cirolarında çok büyük değişiklikler yaşanmaması sebebiyle salgın dönemini en az hasarla atlattığı söylenebilir. Servis, bakım ve onarım firmalarının, pandemi sürecinde dahi mevcut hizmetlerin yürütülmesi serbestliğinden faydalanarak faaliyetlerini sürdürme şansı bulması ve gerek onarım, parça değişimi ve gerekse modernizasyon işlerinin dikey ulaşımın sürdürülebilirliği açısından önemini koruması söz konusu firmaların salgın döneminden en az şekilde etkilenmelerini sağladı.

Asansör sektöründe salgının hızını arttırdığı Mart-Nisan 2020 döneminde kapasite kullanımının, salgın öncesi döneme göre yüzde 50'lere düştüğü gözlemlenirken, firmalarda genel olarak yüzde 25'lik bir kısa çalışma/izinli personel uygulamasına gidildiği görüldü. Bazı firmalar üretime arar verirken bazılarının da düşük kapasite ile çalıştığı gözlemlenmiştir. İhracat oranlarında ise Eylül, Ekim ve Kasım 2020 aylarında yurtdışı ile çalışan firmaların ihracatlarında belli oranlarda bir artış olduğu söylenebilir.

Sektör bu süreç içerisinde kamu tarafından gerekli görülen bütün tedbirlere uyarak faaliyetlerini sürdürmeye çalışmıştır. Ayrıca asansörün virüs yayılımına etkisi düşünüldüğünde, sektörün bu alandaki ar-ge ve inovatif faaliyetleri insan sağlığı için önemlidir. Ülkemizde gerçekleştirilmek üzere planlanmış olan fuar organizasyonları ile birlikte sempozyum etkinlikleri de pandemi nedeniyle önümüzdeki döneme ertelenmiş bulunmaktadır. Bununla birlikte her türlü zorluğa karşı asansör periyodik kontrol faaliyetlerine devam edilmesi, kamu sağlığı ve güvenliğinin tesisi için büyük önem arz etmektedir.

3. BANDIRMA'DA ASANSÖR SEKTÖRÜ

Bandırma Ticaret Odası Sicil Kayıtları incelendiğinde, Nace Kodu: 43.29.01 – (Asansörlerin, yürüyen merdivenlerin, yürüyen yolların, otomatik ve döner kapıların bakım ve onarımı dahil kurulum işleri) olan 7 adet üye bulunduğu tespit edilmiştir.

Unvan	Tescil Adresi	Nace Faaliyet Kodu	Nace Faaliyet Adı
RECEP CANBAZ SUDE İNŞAAT	600 EVLER MAHALLESİ 1312 SOKAK NO: 10 BANDIRMA/BALIKESİR/Türkiye	43.29.01	Asansörlerin, yürüyen merdivenlerin, yürüyen yolların, otomatik ve döner kapıların bakım ve onarımı dahil kurulum işleri
ONUR PEKBAY ATLAS ASANSÖR	SUNULLAH MAHALLESİ KEMAL ÖZAL CAD. NO: 27 A BANDIRMA/BALIKESİR	43.29.01	Asansörlerin, yürüyen merdivenlerin, yürüyen yolların, otomatik ve döner kapıların bakım ve onarımı dahil kurulum işleri
RECEP CANBAZ- BİZİM BANDIRMA ASANSÖR	600 EVLER MAHALLESİ 1312 SOKAK NO: 10KÜÇÜK SANAYİ SİTESİ BANDIRMA/BALIKESİR/Türkiye	43.29.01	Asansörlerin, yürüyen merdivenlerin, yürüyen yolların, otomatik ve döner kapıların bakım ve onarımı dahil kurulum işleri
LOCAL ASANSÖR ELEKTRİK VE MAKİNA PROJE TAAHHÜT SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	17 EYLÜL MAHALLESİ ATATÜRK CAD. NO: 109 D/D BANDIRMA/BALIKESİR	43.29.01	Asansörlerin, yürüyen merdivenlerin, yürüyen yolların, otomatik ve döner kapıların bakım ve onarımı dahil kurulum işleri
BÖLGE ASANSÖR SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	600 EVLER MAHALLESİ 1325 SOKAK NO: 13/A BANDIRMA/BALIKESİR/Türkiye	43.29.01	Asansörlerin, yürüyen merdivenlerin, yürüyen yolların, otomatik ve döner kapıların bakım ve onarımı dahil kurulum işleri
ÇAĞDAŞ UÇAR ÇAĞDAŞ ASANSÖR	600 EVLER MAHALLESİ 1306 SK. NO: 11 BANDIRMA/BALIKESİR	43.29.01	Asansörlerin, yürüyen merdivenlerin, yürüyen yolların, otomatik ve döner kapıların bakım ve onarımı dahil kurulum işleri
ŞABAN PEKBAY- TEK-AS ASANSÖR	PAŞAMESCİT MAHALLESİ 48 SOKAK NO: 5 BANDIRMA/BALIKESİR/Türkiye	43.29.01	Asansörlerin, yürüyen merdivenlerin, yürüyen yolların, otomatik ve döner kapıların bakım ve onarımı dahil kurulum işleri

Tablo 10. Asansör Sektöründe Faaliyet Gösteren Bandırma Ticaret Odası'na Kayıtlı Üye Firmalar

Bu üyeler ile sektörün sorunları, bu sorunlar ile çözümüne yönelik atılabilecek adımlarla alakalı anket çalışması yapılmıştır. Fakat firmalardan anket çalışması ile alakalı dönüş alınamamıştır.

4.KAYNAKLAR

- Asansör Sektörü Raporu (2020), T.C. Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Sanayi Genel Müdürlüğü
- TÜİK (Türkiye İstatistik Kurumu)
- Trademap; www.trademap.org
- Bandırma Ticaret Odası Oda Sicil Kayıtları